

## Malý kúpeľný chodník



Kraj:	Prešovský
Okres:	Poprad
Geomorfologická jednotka:	Popradská kotlina
Geologická jednotka:	vnútrokarpatský flyš
Chránené územia:	Tatranský národný park a národná prírodná rezervácia Slavkovská dolina
Prístup:	TEŽ Starý Smokovec / bus Vysoké Tatry, Starý Smokovec, aut. st. a pešo 300 - 400 m k stanici pozemnej lanovky Starý Smokovec - Hrebienok
Východisko:	Vysoké Tatry, Starý Smokovec, dolná stanica pozemnej lanovky Starý Smokovec - Hrebienok
Trasa:	Vysoké Tatry, Starý Smokovec, dolná stanica pozemnej lanovky - zjazdovka z Hrebienka - umelé jazierko - Päť prameňov (Sírový prameň) - Jakubkova lúka (zjazdovka) - Starý Smokovec, bývalý penzión TASR
Dĺžka, prevýšenie:	1,7 km, prevýšenie 110 m
Čas prechodu:	1,5 h
Počet zastávok:	8
Náročnosť:	nenáročná trasa

**Zameranie chodníka:** prírodovedné, lesnícke, historické

**Typ chodníka:** samoobslužný, okružný, obojsmerný, peší, celoročný

**Nadväznosť na turistickú značku:** Na začiatku trasa vedie súběžne s modrou turistickou značkou.

**Rok otvorenia:** 2002; po 2004 obnova

**Aktuálny stav:** Niektoré informačné panely sú poškodené (2019) či chýbajú (2022).

**Textový sprievodca:** nie je

**Kontakt:** Správa Tatranského národného parku so sídlom v Tatranskej Lomnici – ústredie Tatranská Lomnica, Tatranská Lomnica 66, 059 60 Vysoké Tatry, tel. 052 / 4780 350

**Poznámky:** (1) Chodník nemá žiadne značky, ale orientácia je nenáročná. (2) Chodník miestami nie je udržiavaný a v lete býva zarastený (2018). (3) Informačné panely chýbajú (2022).

## Využitelnosť pre školy

Náučný chodník je vhodný pre terénne vyučovanie.

## Čo sa oplatí vidieť na trase náučného chodníka a v okolí

**Starý Smokovec.** Jedna z troch častí a administratívne centrum mesta Vysoké Tatry, ležiaca na kontakte strednej časti Popradskej kotliny a Tatranského podhoria na sever od Popradu na Ceste slobody v nadmorskej výške okolo 1 000 m. Tvorí ju osem osád: Horný Smokovec, Dolný S., Nový S., Starý S., Tatranská Polianka, Tatranské Zruby, Nová Polianka a Vyšné Hágy. Osada Starý Smokovec je najstaršou tatranskou turisticko-rekreačnou osadou. Základ jej názvu možno odvodzovať z pohanského kultu slovanského Zmoka, patróna hutníkov, ktorí tu od laténskej doby tavili železnú rudu. V roku 1465 sa chotár stal majetkom rodiny Zápoľských, ktorí ho v 17. storočí predali Csákyovcom. Podnet k založeniu osady dal kežmarský rodák evanjelický kazateľ a prírodovedec Tomáš Tobias Mauksch a tak v roku 1797 dal Štefan Csáky pri známom prameni kyselky pod Slavkovským štítom vybudovať tri drevené ubytovne pre letných návštevníkov a kaplnku. V rokoch 1833 – 1867 bol nájomcom Smokovca spišskosobotský hostinský Ján Juraj Rainer a jeho manželka Alžbeta, ktorí tu postavili hostinec a zriadili turistické ubytovne. Hlavnou funkciou osady v tomto období bola vodoliečba na báze kyselky – prírodnej, hydrouhličitanovej, vápenatohorečnatej, uhličitej, studenej hypotonickéj vody. Rozvoj sa urýchlil po vybudovaní Košicko-bohumínskej železnice (1871) a najmä po napojení osady elektrickou železnicou na ňu z Popradu v roku 1907. Tú v roku 1911 predĺžili do Tatranskej Lomnice a v roku 1912 na Štrbské Pleso. V roku 1908 dali do prevádzky tiež pozemnú lanovku na Hrebienok (dĺžka 2 019 m, výškový rozdiel 254 m). Najstaršie zachované stavby sú neďaleko prameňov smokoveckej kyselky (Švajčiarsky dom, vila Flóra). Medzi najkrajšie stavby v oblasti celých Vysokých Tatier patrí neogotický kostol v Starom Smokovci, postavený v roku 1888 podľa projektu Gedeona Majunkeho zo Spišskej Soboty vo vysokohorskom alpskom štýle s charakteristickým hrazdeným murivom a bohato vyrezávanými a zdobenými štítmami, rokoch 1977 – 1979 obohatený farebnými vitrážami od akademického maliara Vincenta Hložníka, jeho manželky a dcéry. Architektonicky veľmi pozoruhodnou je tiež budova bývalého sanatória Dr. Szontagha ml. od architekta Milana Michala Harminca (projekt 1916, stavba 1925; pôvodne Palace, neskôr Sanatórium Všeobecného penzijného ústavu – „Penzák“) pri zastávke TEŽ Nový Smokovec, v ktorej sa stretáva monumentálne historizujúco stvárnená severná fasáda s modernou puristickou jednoduchosťou južného priečelia s terasami. Unikátom je víťazstvo jedinca nevšedného buka lesného previsnutého (*Fagus sylvatica pendula*), známeho ako Tatranský dáždnik, ktorý rastie od 50. rokov 20. storočia v centre obce, v ankete Strom roka 2020 a následné 5. miesto v súťaži Európsky strom roka 2021.

**Jakubkova lúka v Novom Smokovci.** Lokalita pomenovaná podľa horára Štefana Jakubeka západne od centra Starého Smokovca v osade Nový Smokovec na úpätí Slavkovského štítu. Dnes známa najmä ako lyžiarske stredisko s dvoma ľahkými zjazdovkami vo výške 1 028 - 1 135 m n. m. a dvoma vlekmí s dĺžkou 853 m a 70 m.

**Národná prírodná rezervácia Slavkovská dolina.** Rozsiahle chránené územie vo Vysokých Tatrách a Tatranskom podhorí vyhlásené v roku 1991 na ochranu vzácneho územia južných svahov Slavkovského štítu s labilnými vysokohorskými geosystémami s glaciálnymi formami reliéfu na granodiorite a mylonitoch, vzácnymi a ohrozenými prirodzenými spoločenstvami a rastlinnými i živočíšnymi druhmi montánneho až subniválneho stupňa. Leží v rámci Tatranského národného parku, Biosférickej rezervácie Tatry ako aj územia európskeho významu Tatry (súčasť sústavy Natura 2000).

**Popradská kotlina.** Jeden z troch geomorfologických podcelkov **Podtatranskej kotliny**, vyhraničený zhruba medzi Štrbským sedlom, Šuňavou, Hôrkou, Kežmarkom, Podolíncom, Lendakom a osadami mesta Vysoké Tatry. Na severozápade susedí s Tatranským podhorím, Liptovskou kotlinou (s nimi tvorí Podtatranskú kotlinu), na juhu s Kozími chrbtami, východe Levočskými vrchmi a severe Spišskou Magurou. Predstavuje mohutnú tektonickú depresiu ležiacu v zrážkovom tieni Tatier vo výškach zhruba 590 - 900 m n. m. Je vyplnená mohutnými kvartérnymi glacifluviálnymi sedimentmi vo forme terasovaných kuželov pod vysokotatranským úpäťm (štrky, štrkopiesky, balvany) a terasovými a nivnými sedimentmi riek a potokov (hliny, štrkopiesky), prikrývajúcimi podložné paleogénne horniny (flyš: pieskovce a ílovce). Tieto miestami výraznejšie vystupujú nad zvltný reliéf s dlhými plochými chrbtami až plošinami ako vyššie pahorky. V oblasti niektorých zlomov sa vyskytujú travertíny (Gánovce).

**Tatranský národný park (TANAP).** Najstarší a najrozľahlejší národný park na Slovensku, vyhlásený v roku 1948, na poľskej strane Tatier o šesť rokov neskôr. Dnes zahŕňa územie **Západných Tatier**, **Vysokých Tatier** ako aj **Belianskych Tatier**. Tieto pohoria majú vysokohorský (alpínsky) charakter, v časti Vysoké Tatry 30 štítov a veží presahuje výšku 2 500 m n. m., je medzi nimi aj najvyšší vrch Tatier, Slovenska a Karpát, Gerlachovský štít (2 655 m n. m.). Ich reliéf formovali horské ľadovce, ktorých pozostatkom je množstvo jazier - plies. Oficiálnym symbolom TANAPu je endemit kamzík vrchovský tatranský. Typickými sú aj plesnivec alpínsky, kosodrevina či orol skalný a svišť. Mimoriadnou udalosťou na území TANAPu bola vetrová kalamita, ktorá 19. novembra 2004 postihla južné svahy Vysokých Tatier, najmä však Tatranského podhoria a priľahlej časti Podtatranskej kotliny medzi Podbanským a Tatranskou Kotlinou (30 km) a naddlho zmenila charakter postihnutého územia. Atraktivita prírodných krás udržuje trvale vysokú návštevnosť parku. Na jeho území je okolo 600 km turistických chodníkov a 16 značených cyklistických chodníkov. Správa TANAPu sídli vo Svite, pracovisko má aj v Liptovskom Mikuláši. TANAP včítane jeho ochranného pásma prekrýva bilaterálna Biosférická rezervácia Tatry, do svetovej siete UNESCO zapísaná v roku 1993, viaceré územia európskeho významu (napr. Tatry, Poš, Machy) a chránené vtáčie územie Tatry (obe posledné kategórie sú súčasťou sústavy Natura 2000).

## Obsah informačných panelov

Niektoré témy: história sánkovania, les a voda, sírový prameň, horáreň Štefana Jakubeka





